

Om Jöns Levau.

Di sa så. Nåd lided konne hann. Hann konne jälpa fålk fårr sjugdåmm.

Levå hade en döttor såmm hade vad åppe i Halöse å hanlad. Å tösen hade ståd å lajt bårsen po disken. Å hun ble jo au me bårsen. Å där va en kvinja inje i boen - hun bode här åppe i Jälmared. Så jore hann nåd skålm-stittje. Så hun jikk nårre po väjjen där te Levås å jikk liasåmm hun jikk å vade i vann. Å Levå tytte de va synj åmm na. Hann komm ud å sa ti na, hun skolle la se nöjja me sina éne pånja å ente ta andras.

Hann jalp många männischor. Hann skrev ti et abetek i Malme. Ja va så dan me vartj, så ja to ti doktor vär åtene da, männ de jalp ente. Så täjde ja stilla å jittj åppe te hanom. Å sin båttra de se i benen. Ja fikk et reseft, så ja sjikka bod ti Malme ti et abetek. Ja fikk både ti å smårja å ta inj. Vi måtte koga två kannor vann å ta inj. Där skolle läddjas

malúrt i, å de skolle poteljéras. Ja betalte en krona. De va billet. En fikk både kaffe å kagor där. Där va många samm sögte -n fårr kreatur, fårr blohálninj å sånt därna. Där va hann jæklet dokti.

Där va en kvinga å to bårsen ifrå en åu hans döttra. Männ hum måtte gå nårr där å spasera framm å tebaga. Ti sist tytte hann de va synj åmm na å komm ud å sa: "Du kann la frammada bårsa va ifré."

Ja tytte de va en snäll gobbe, hann va så trevli å prata me. Männ faren, Mårten Oresen, va mera krånjdor. Alla jore hann väddjaklåkkor. De va min sjorr bastanda klåkkor. Mina fårrållra di hade en i hela dårras livstid.

Jöns Levau, fiskare under Hjularöds gods, bodde i Fiskarehuset vid Vombsjön i Harlösa socken; f. 14/12 1835, d. 2/12 1905.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

~~2692~~

Jöns Levau.
(forts.)

Om Åsumspågen.

Når fålk komm å skole södja hanom, så va hann allri ve hymmed. Så læu hann åppe po lauted, å där va en smola hol i lauted, å där lå hann å lydes. Når faren frågte dåmm hår gamla di va å hår di hade hymma. Så sa faren: "Ja tänjtjor vi har snart Lars här." - Sin komm hann nårr å talte åmm hår gamla di va å hår di hade hymma. Å di rent fårröndra se övor hår hann kone ha reda po ded. Når hann då komm så kröv hann så tyst nårr. Hann visste nåd lided, å de andra de hörde hann, når hann lå po lauted å lydes. Faren va hans skrivare.

Di häkta -n flere gånga fårr hann skytte sånt därna. Männ når di to -en po tjarran å skolle tjöra asta me -n, så sa hann: "Nu tjör vi." Männ di kone ente få hästana au plötten, så di måtte la nåmm gå au ijänn.

Hann hade säl et par granna hästa å tjörde te Sjöbo. Å når hann jikk au vöjnen, så la hann tymmen i vöjnen, å di ble ståenes te hann komm. Så nåd konne hann väll.

4

Hann lärde-d här närre i Himmestårp au en di kalla
fårr doktor-Hannan. Dänn hum va dokti. Ja min sjorr jore
hann så. Di sa allri udan "Lars Tann."

Männ nåd konne hann, fårr där va fålk där hånne omkrinj
såmm hade fårr se å lura -n. Å där va nån å fondera po å
bant åmm kakkelonon å jikk ti -n å viste -n å sa där va
nån å va dölili. Di sa ente de va kakkelonon. "A, I behövor
ente driva jäkk me mé, gå I bara hymm å läddj i kakkelonon,
så bler hann nåkk bra."

Åsumspågens verkliga namn var Lars Martensson (+1902)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
~~2692~~
Åsumspågen.
(forts.)

Skåne
Färs lid
Womb on
1930

Uppf. Ingemar Ingens
Womb 5 5
Ben. Märten Rönn
Född 1854 i Womb

Om spelemannen Anders Mårtensson i Womb.

Hann va fydd i byen, i de allor yttorsta stället ve
Firred. Hann va bror te Nels Mårtensen. Hans far hidde Märten
Jynsen.

Hann bode här i ditte hused. Hann va övor allt å spilla;
hann spilla alltid i Raby po alla di ställen. Di hade möed
roliare för i tiden än di har nu. Di hade visst di fikk - di
hade en 3 kronor fårr natten å så. Där va en ti, såmm va
spillemann såmm hidde Jins Nelsen. Bäddje to spillemännen va
svågra.

Anders Mårtensson, husägare i Womb, född 1823, död 1894, var
en skicklig fiolspelare. En del av hans repertoar blev upp-
tecknad av Nils Andersson och är publicerad dels i Teckningar
och toner ur Skånska allmogens lif, Lund 1889, sid. 41 i musik-
bilagan, dels i Svenska landsmål, band XIV. av Svenska Land-
Anders Mårtensson var svärfar till Märten Rönn. - Anm. av
upptecknaren.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2692
Spelemannen
Anders
Mårtensson.

Om blodiglar.

Di såmm e tjännare å tjännor iglana, så här ude i grovorna, blo-igla di kallar, så di konne ta va di ville ha. De hade barnamorskorna mä. Di hade dåmm fårr jömmt. Di hade dåmm po flaskor.

Di sua blo'd ti se, så di ble tjåkka såmm en finjor. Så to di ud dåmm. Så måtte di rylla dåmm i salt, så di fikk bloed au dåmm, fårr di drakk så di ble så spända så.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2692

Blodiglar.

7 7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2692

Medel mot håll.

Di syde små posa di hade kli i å la pó. De jårr samma
når di har håll. Di hållor varmen länje.

Medel mot
håll.

8 8
Hoveriarbetet.

Te bårja me va där ente bro (näml. över Kävlungeån) - di
tjörde östan åmm . Di tjörde i vanned. Mina fårrällra di jikk
te Svansjö fårr bönnorna po däjsvark. Di måtte va övor strömmen
bo vintor å sårmar. Där e här, fast sann-bånn. Där va jo en
smola bro-ståkk di skolle lista se övor po, männ så fort di
skolle tjöra, så måtte di i vanned. Di måtte gå varenda da. Di
betalte ente nåd arrende, di jore arbéte. En dränj skolle di
hålla fårr vär bone. Då hade di jo sål bodde Svansjö å Klöstor.

Meningen är, att bönderna i Vomb inte betalte arrende men
voro dagsverksskyldiga under Övedskloster och Svansjö. De höllo
dagsverkskarlar, som förrättade dagsverkena. Svansjö, som ligger
närmare Vomb, brukades då under Övedsklosters huvudgård.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2692

Hoveriarbete
i Svansjö.

Arbetsförhållanden å Vombs Nygård.

Så länge ja jikk po arbéte po Nygård, injan ja ble röjtare, så når vi jikk å slo i änjana, så måtte vi va där ve solens äppgång å skolle ble där ti hum jikk nårr. För, når vi va alla räknada, i gamle Norströms tid, så alltid bjöd hann når de va hället, å når vi va sankada, så va vi sjuttan kara ve gåren. Å där va lia många arbétare å bode i byen. Vi va änna ti tretti-tre, når vi slo i änjana. Når de va vär, så vi konne tjöra pó, så hade vi fämm daslätt. Vi börja tilia, hal fira åmm marnana, å vi konne knafft gå en omgång te vi skolle ha frokost; å te midda, de va en omgång, å två po ättemiddan; fira skårer åmm dan. Nu ska de gå me maschinor allt ihoppa. I gamle Norströms tid så konne vi läddja åpp tre hondra lass hö po kostallsjällen.

Mårten Rönn började arbeta på Nygård 1876, då det innehades av f.d. inspektör Anders Nordström (död 1891) och stannade där även i dennes efterträdares, C.G. Nordströms tid, till dess denne 1912 flyttade från Nygård till Vanstad.

2692

Badning.

Badning utomhus.

Di jittj jo did nån gång (näml. till Vombsjön) - älla
jittj di ad disse härne sjöana här hömma omkrinj. Di bada
når di tytte pó. De börja di me fåst i juni. Di gamle jikk
ásse did når de va rektet grannt. Där va inga frammade jikk
did. Männ nu e här bled et såddent badeliv - billana går så
lång samm söndan e.